

Educația timpurie – un proiect win win

Ce este educația timpurie? Cui se adresează?

Serviciul de educație timpurie este un serviciu educațional care se adresează copiilor cu vârste cuprinse **între 0 și 6 ani**.

Educația timpurie este formată din (i) nivelul anteprescolar (0-3 ani) și (ii) învățământul preșcolar (3-6 ani).

Educația timpurie se poate desfășura în **(a) creșe, (b) grădinițe și (c) în centre de zi**, de stat sau private, după același conținut educativ și după aceleași standarde naționale.

- a) Creșa este principala formă de organizare a învățământului anteprescolar și este un serviciu de interes local, public sau privat, care are misiunea de a oferi, pe timpul zilei, servicii integrate de îngrijire, supraveghere și educație timpurie copiilor de vârstă anteprescolară. În cadrul creșei copiii sunt organizați de regulă pe grupe de vârstă omogene, dar nu este exclusă și constituirea unor grupe eterogene.
- b) Grădinița este principala formă de organizare a învățământului preșcolar și poate fi organizată pe grupe de vârstă: grupa mică, grupa mijlocie și grupa mare.
- c) Centrul de zi este o formă de organizare a educației timpurie folosită mai rar.

Cu privire la funcționalitate, dacă grădinița are o singură funcționalitate și anume cea educațională, creșa, în schimb, are o dublă funcțiune: pe de o parte are o funcționalitate de îngrijire și supraveghere, iar pe de altă parte are funcționalitate educațională.

Tendința în domeniul educației timpurii este de a reglementa organizarea și funcționarea acestora ca serviciu integrat, pentru a putea deveni în timp un serviciu universal.

De ce este utilă educația timpurie?

Educația și îngrijirea de calitate a copiilor preșcolari pot pune bazele succesului viitor în ceea ce privește șansa de a se forma, de a-și asigura un nivel de trai decent, de a-și găsi mai ușor un loc de muncă și de a se integra în societate. Acest lucru este important mai ales pentru copiii provenind din medii dezavantajate.

Educația și îngrijirea de înaltă calitate a copiilor preșcolari sunt o investiție importantă în educație și formare.

Care este tendința la nivel European?

Obiectivul de referință al Uniunii Europene este ca 95% din copiii cu vârsta de peste 4 ani să fie înrolați în sistemul de educație timpurie.

Aceste obiectiv pare să fi fost atins la nivel global însă există diferențe mari între țări sau chiar între regiuni diferite ale aceluiași țări, fapt pentru care tendința în acest moment este aceea de a ajuta zonele aflate în dificultate să evolueze la nivelul celor avansate, așa încât educația timpurie la nivel European să aibă un caracter cât mai omogen.

În acest sens a fost lansat un grup de lucru, care reunește reprezentanții naționali ai ministerelor de resort și ai organizațiilor europene interesate de acest subiect pentru a promova discuțiile privind calitatea educației și îngrijirii copiilor preșcolari, cu un accent deosebit pe incluziune și pe dezvoltarea personalului.

Comisia europeană va continua să finanțeze proiecte care contribuie la creșterea calității sistemelor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari.

Situația educației timpurii în România

Din punct de vedere legislativ, încă de acum câțiva ani, educația timpurie a fost reglementată atât din perspectiva laturii sale educaționale cât și din perspectiva care ține de îngrijirea și supravegherea copiilor preșcolari.

În România educația timpurie nu este încă obligatorie în totalitate, însă tendința este ca până în anul 2030 una dintre componente și anume educația preșcolară să devină integral obligatorie.

În prima instanță, începând cu anul 2020, învățământul general obligatoriu va cuprinde ultimul an de grădiniță (grupa mare), anul pregătitor (clasa 0), învățământul primar (clasele I – IV), gimnaziul (clasele V-VIII) și învățământul liceal (clasele IX -XII), totalizând astfel 14 ani în sistemul educațional, din 2023 va deveni obligatorie și grupa mijlocie de grădiniță, urmând ca din 2030 întregul ciclu prescolar (grupele mică, mijlocie, mare) să devină obligatoriu.

Din perspectiva infrastructurii, sistemul de grădinițe și creșe atât de stat cât și private este relativ dezvoltat. În zona de învățământ preșcolar (grădinițe), la nivelul anului 2017, numărul grădinițelor publice era de 8.163 din care 2.399 grădinițe în mediul urban și respectiv 5.764 grădinițe în mediul rural.

Din perspectiva accesibilității la sistem, persoanele care trăiesc în mediul rural se confruntă cu un acces mult mai scăzut la educație din cauza capacității insuficiente și fragmentate a administrației locale și a lipsei alternativelor private. În perioada 2015–2016, doar 83,4% dintre copiii cu vârsta între 3-6 ani din mediul rural erau înscriși în învățământul preșcolar, comparativ cu 97,8% în mediul urban.

Sistemul de învățământ antepreșcolar este mai puțin dezvoltat decât cel preșcolar, creșele sunt înființate cu precădere în zonele urbane.

Cum sunt sprijiniți părinții care optează pentru o educație timpurie a copiilor lor?

Avantajele utilizării serviciului de educație timpurie pentru copiii angajaților sunt evidente din multiple perspective, pornind de la aspectul economic și terminând cu elemente legate de socializare și de dezvoltarea armonioasă a copiilor respectivi.

Acesta este și unul dintre criteriile care au condus la conferirea treptată a statutului de învățământ obligatoriu pentru stadiul preșcolar.

Pentru stimularea dezvoltării educației timpurii, la sfârșitul anului 2020 a fost introdusă în codul fiscal o facilitate importantă referitoare la decontarea unei sume pentru fiecare copil înscris în sistemul de educație timpurie, suma care urma să fie susținută din fondul de impozite și taxe datorate de angajatorul parintelui respectiv către bugetul statului.

Data intrării în vigoare a stimulentei fiscale de 1.500 lei/lună/copil

În data de 6 noiembrie 2020 a fost publicată în MO 1041/2020 Legea 239/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, lege prin care a fost instituit un stimulent fiscal lunar în cuantum de 1.500 lei acordat, la solicitarea acestuia, fiecărui angajat pentru fiecare copil înscris într-o formă legală de educație timpurie.

Având în vedere că legea 239/2020 nu menționează în mod specific data intrării în vigoare, a existat o problemă de interpretare în legătura cu intrarea sa în vigoare.

În acest context, în legătura cu data intrării în vigoare, codul fiscal menționează următoarele:

“(1) Prezentul cod se modifica și se completează prin lege, care intră în vigoare în termen de minimum 6 luni de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) în cazul în care prin lege se introduc impozite, taxe sau contribuții obligatorii noi, se majorează cele existente, se elimină sau se reduc facilități existente, acestea vor intra în vigoare cu data de 1 ianuarie a fiecărui an și vor rămâne nemodificate cel puțin pe parcursul aceluși an.,,

Dacă ar fi aplicabile dispozițiile art. 4 alin (1) prevederea intră în vigoare la 6 luni de la data publicării legii; în schimb dacă ar fi aplicabile dispozițiile art. 4 (2) prevederea a intrat deja în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2021.

În opinia noastră aceasta este o facilitate fiscală nouă introdusă și normal ar fi fost ca, dacă în actul normativ respectiv nu a fost indicat în mod explicit un termen de intrare în vigoare, să intre în vigoare la 6 luni de la adoptare.

Totuși, există mai multe opinii și interpretări, care se bazează pe considerente constituționale și pe faptul că prevederile din codul fiscal legate de intrarea în vigoare au fost rareori luate în considerare, care susțin faptul că legea a intrat deja în vigoare în trei zile de la data publicării în Monitorul Oficial (9 noiembrie 2020).

Pentru a evita diverse interpretări o claritate augmentată în redactarea actelor care vizează aspecte fiscale, chiar și în legătura cu intrarea lor în vigoare, ar fi de apreciat.

Regimul fiscal al stimulentei de 1.500 lei/lună/copil

Regimul fiscal al facilității este oarecum similar regimului fiscal al sponsorizărilor.

În mod specific compania va declara costul respectiv ca fiind nedeductibil și va scădea din impozitele datorate (impozit pe profit, impozit pe venit, TVA, accize în această ordine) o sumă de maxim 1.500 lei/lună/angajat, iar la nivelul angajatului, va fi considerat venit neimpozabil.

Cu privire la cuantumul sumei plătite de angajator pentru educația timpurie a copiilor angajaților săi, nivelul nu este limitat la 1.500 lei. Aceasta este doar suma maximă care poate fi dedusă din impozitele datorate de compania respectivă.

Compania poate decide sa achite o suma mai mare, în conformitate cu contractul încheiat cu unitatea de învățământ timpuriu, pentru diferența dintre suma achitata și 1.500 lei nu va putea beneficia însă de avantaj fiscal, urmând ca suma respectiva sa aiba doar regimul unui cost nedeductibil.

Din perspectiva angajatului tratamentul fiscal al sumelor platite de angajator pentru educația timpurie a copiilor angajaților nu este influențat de nivelul acestor sume. Acestea rămân neimpozabile.

Procedura de implementare a stimulentei de 1.500 lei/luna/copil

Din nefericire Ministerul finanțelor publice nu a considerat oportun sa însoțească noua prevedere legislativa cu norme metodologice de aplicare.

Ca atare, cel puțin până în momentul apariției unor astfel de norme metodologice de implementare care sa armonizeze și sa uniformizeze procedurile de lucru, fiecare entitate va fi responsabila de definirea unei proceduri de lucru interne care sa se circumscrie modului cum a fost reglementat noul stimulent fiscal.

În opinia noastră alternativa cel mai ușor de implementat ar fi aceea a unui contract tripartid în care se stipuleaza drepturile și obligațiile fiecareia dintre cele trei părți participante (unitate de educație timpurie, angajat și angajator).

Într-o astfel de alternativa, daca prețul școlarizării timpurii ar depăși suma de 1.500 lei, atunci s-ar putea stipula fie o coplata realizata de angajat din fonduri proprii pentru ceea ce depășește 1.500 lei, fie o plata integrala din partea angajatorului, urmând ca ceea ce depășește 1.500 lei sa aiba, pentru angajator, un tratament fiscal diferit de primii 1.500 lei.

Nu am recomanda implementarea unei scheme prin care contractul s-ar semna direct între unitatea de educație timpurie și angajat, iar angajatorul doar ar acorda o suma de bani propriului angajat fara a exista niciun contract sau document de plata directa între angajator și unitatea de educație timpurie, decât daca aceasta modalitate ar fi stipulata în mod explicit în viitoare norme metodologice de aplicare.

Win-win sau este cineva care pierde?

În cazul acestei facilități fiscale pare ca niciuna dintre părțile implicate în ansamblu nu pierde, ci mai degraba fiecare are un câștig net.

Copilul angajatului va putea beneficia de servicii de educație timpurie, posibil de o calitate superioara.

Angajatul va beneficia de un stimulent care ii va permite înrolarea copilului sau într-un program de educație timpurie și va avea oportunitatea de a-și relua mai rapid activitatea profesionala.

Angajatorul va putea beneficia de pe urma revenirii în activitate a angajatului mai devreme precum și va putea acorda astfel un beneficiu în plus angajatului sau dar care sa nu ii impactiveze cheltuielile.

Unitatea de educație timpurie va avea un buget stabil și posibil mai mare decât cel pe care l-ar fi avut în lipsa unei astfel de facilități.

Statul va încasa sume mai reduse din impozite și taxe pentru ca va trebui sa susțină financiar aceste beneficii, însă dat fiind faptul ca angajatul își va relua mai rapid activitatea profesionala, acesta va realiza o plus valoare mai mare și atât el cât și angajatorul sau vor achita impozite și taxe mai ridicate catre bugetul de stat.